

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Ehdotus neuvoston päätökseksi jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista – Eurooppa 2020 -strategian yhdenntettyjen suuntaviivojen II osa”

KOM(2010) 193 lopullinen

(2011/C 21/12)

Yleisesittelijä: **Wolfgang GREIF**

Neuvosto päätti 5. toukokuuta 2010 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 304 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon aiheesta

Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista – Eurooppa 2020 -strategian yhdenntettyjen suuntaviivojen II osa

KOM(2010) 193 lopullinen.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean työvaliokunta päätti 27. huhtikuuta 2010 antaa asian valmistelun ”työllisyys, sosiaaliasiat, kansalaisuus” -erityisjaoston tehtäväksi.

Asian kiireellisyys vuoksi Euroopan talous- ja sosiaalikomitea nimesi 26.–27. toukokuuta 2010 pitämässään 463. täysistunnossa (toukokuun 27. päivän kokouksessa) yleisesittelijäksi Wolfgang Greifin ja hyväksyi seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 134 ääntä puolesta ja 9 vastaan 12:n pidättyessä äänestämästä.

1. Päätelmät

ETSK

- pahoittelee, että neuvosto ja komissio ovat asettaneet suuntaviivojen hyväksymiselle niin tiukan aikataulun, ettei järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja parlamenttien kanssa käytännössä ehditä käydä todellista keskustelua.
- katsoo, ettei suuntaviivoista käy riittävän selvästi ilmi, että työttömyyden torjunnan olisi vallitsevan kriisin vuoksi oltava EU:n ja jäsenvaltioiden politiikan päätavoitteita.
- on tyytyväinen siihen, että ehdotuksessa keskitytään vain muutamiin suuntaviivoihin. Komitean mielestä ehdotetut suuntaviivat ovat kuitenkin liian yleisiä ja varovaisia, jotta niillä voitaisiin ohjata toimintaa tehokkaasti, ja tämä heikentää unionitason lähestymistapaa.
- katsoo, että työmarkkinoita koskevissa poliittisissa suosituksissa painotetaan aivan liikaa tarjontapuolta (avainsana: työllistyvyyden parantaminen), ja kehottaa kiinnittämään nykyistä enemmän huomiota älykkääseen työvoiman kysyntään käsittelevään politiikkaan, jolla edistetään tulevaa kasvua ja innovointia sekä työpaikkojen luomista.
- on huolissaan siitä, ettei uusissa suuntaviivoissa enää aseteta tavoitteeksi (entisissä suuntaviivoissa keskeistä) täystyöllisyyttä.
- hämmästelee, ettei suuntaviivoissa ole minkäänlaisia konkreettisia ohjeita työn laadusta, ja ehdottaa, että suuntaviivat

8 ja 9 yhdistetään ja säädökseen lisätään erillinen työn laadun parantamista koskeva suuntaviiva.

- on tyytyväinen siihen, että painopiste on osaamiskolmiossa ja koulutustason parantamisessa. Komitea olisi kuitenkin toivonut, että nuorisotyöttömyyden torjunnalle ja vammaisten perus-, jatko- ja täydennyskoulutuksen edistämiseksi olisi asetettu nykyistä kunnianhimoisempia tavoitteita.
- kritisoi sitä, että suuntaviivoissa kiinnitetään kaiken kaikkiaan liian vähän huomiota tasa-arvopolitiikkaan (esimerkiksi naisten aseman parantamiseen).
- on erittäin tyytyväinen siihen, että ”sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyiden torjuminen” muodostaa oman suuntaviivansa. Lasten ja nuorten köyhyysriskin pienentäminen olisi kuitenkin korostettava nykyistä voimakkaammin.
- katsoo, että köyhyysriskin pienentämiseksi tarvitaan joukko vankkoja ja luotettavia indikaattoreita, joilla voidaan mitata ja seurata edistymistä, esimerkiksi mitata tulojen ja ostovoiman suhdetta sekä tulojen keskittymistä (Gini-kerroin). Tässä yhteydessä ei pidä kyseenalaistaa yleisesti käytettyä köyhyysriskiastetta suhteellisen köyhyiden indikaattorina.
- pitäisi suotavana, että köyhyydelle suhteettoman alttiiden väestöryhmien (esimerkiksi yksinhuoltajanaisten, maahanmuuttajataustaisten ja pientä eläkettä saavien iäkkäiden ihmisten sekä vammaisten) osallistamiseen otettaisiin nykyistä selkeämmin kantaa.

2. Tausta: Kritiikkiä komission ja neuvoston tiukkaa aikataulua kohtaan

2.1 Euroopan komissio teki 27. huhtikuuta 2010 ehdotuksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan uusista suuntaviivoista. Yhdessä talouspolitiikan laajojen suuntaviivojen kanssa ne muodostavat yhdenmukaiset suuntaviivat älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävän Eurooppa 2020 -strategian toteuttamiseksi. Eurooppa-neuvosto pääsi yhteisymmärrykseen uudesta strategiasta 25.–26. maaliskuuta 2010, ja strategia on määrä hyväksyä virallisesti kesäkuussa.

2.2 ETSK on useaan otteeseen kannattanut yhdenmukaisia ja monivuotista lähestymistapaa, kun on kyse EU:n tulevaisuudenstrategiasta. Komitea on kerta toisensa jälkeen todennut, että parlamenttien, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan kattava osallistuminen unioni- ja jäsenvaltiotasolla on ratkaiseva edellytys politiikan koordinoimisen onnistumiselle ja että osallisuus on taattava kaikissa vaiheissa ⁽¹⁾.

2.3 EU:n vuoden 2010 jälkeistä strategiaa käsittelevässä lausunnossaan ETSK myös kehotti poistamaan strategiaa uudistettaessa rakenteelliset esteet parlamenttien tehokkaan osallistumisen sekä työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävän todellisen vuoropuhelun tieltä ⁽²⁾. Syynä tähän oli muun muassa se, että kuulemiset on suuntaviivojen laadinnan ja uudistusten yhteydessä toteutettu kehnosti jo vuosien ajan.

2.3.1 ETSK on pahoitellut asiaa useissa suuntaviivoja koskeissa lausunnoissaan ja vaatinut komissiota ja neuvostoa muuttamaan aikataulua erityisesti niinä vuosina, jolloin koordinoimisen yhteydessä tehdään strategisia linjavalintoja. On taattava, että kaikki asianomaiset yhteiskunnalliset ja poliittiset toimijat voivat osallistua tehokkaasti poliittiseen mielipiteenmuodostukseen jäsenvaltio- ja unionitasolla.

2.4 ETSK pahoittelee sitäkin enemmän, että neuvosto ja komissio ovat asettaneet suuntaviivojen hyväksymiselle näin tiukan aikataulun myös tänä vuonna, kun Eurooppa 2020 -strategian yhteydessä päätetään kasvu- ja työllisyysohjelman uusista kymmenvuotistavoitteista. Aikataulun vuoksi parlamenttien ja järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa ei käytännössä ehditä käydä todellista keskustelua.

2.5 Edellä esitetyn pohjalta ETSK toteaa, että asiaa on mahdollista käsitellä komiteassa edustettuina olevien eturyhmien kesken tavanomaiseen tapaan, koska määräaika neuvoston päätöstä koskevan ehdotuksen esittämisen ja varsinaisen päätöksen tekemisen välillä on tavattoman lyhyt. ETSK katsoo, että sen on

pikemminkin pakko ottaa asiaan kantaa eräänlaista nopeutettua menettelyä soveltaen.

2.6 Näin ollen ETSK ymmärtää kaikkia niitä, joiden mielestä yhdenmukaisia suuntaviivoja koskevan päätöksen tekemistä olisi lykättävä, etenkin kun EU on juuri määrittelemässä johtavaa kehitysstrategiaansa seuraaviksi kymmeneksi vuodeksi.

2.6.1 Mikäli päätöksentekoa lykätään muutamalla kuukaudella, mitä ETSK pitäisi erittäin myönteisenä, komitea varaa (tässä lausunnossa esitettävistä huomioista ja suosituksista riippumatta) itselleen oikeuden tarkastella ehdotettuja suuntaviivoja seikkaperäisesti oma-aloitteisessa lausunnossa, joka perustuu riittävän laaja-alaiseen keskusteluun.

3. Yleishuomioita ehdotetuista suuntaviivoista

3.1 Talous- ja finanssikriisin vuoksi Euroopan työllisyystilanne on lähivuosina äärimmäisen kireä. Viimeaikaisten tutkimusten mukaan vallitsevan kriisin aikana menetettyjen kymmenen miljoonan työpaikan korvaamiseen menee kokonainen vuosikymmen ⁽³⁾. Näin ollen työttömyyden torjunnan on oltava EU:n ja jäsenvaltioiden politiikan päätavoitteita. ETSK:n mielestä tämän on heijastuttava suuntaviivoista huomattavasti nykyistä selvemmin.

3.1.1 Suuntaviivojen määrä on vähennetty tähänastisesta kahdeksasta neljään, ja ehdotettujen suuntaviivojen on komission suunnitelmien mukaan tarkoitus pysyä muuttumattomina vuoteen 2014. ETSK on periaatteessa tyytyväinen tällaiseen keskittymiseen ja monivuotisuuteen mutta toteaa, että ehdotus on monin paikoin erittäin yleisluonteinen ja ylimalkainen. Komitea pelkää, että suuntaviivat vaikuttavat näin ollen jäsenvaltioiden toimintaan vain vähän. ETSK:n mielestä on joka tapauksessa selvää, että kun suuntaviivoja on aiempaa vähemmän, tarvitaan sitäkin enemmän selkeitä ja luotettavia indikaattoreita, jotta edistystä voidaan mitata ja seurata. Tämä pätee paitsi ryhmäkohtaisiin toimenpiteisiin myös erityisesti köyhyyden torjuntaan.

3.2 Ehdotetuissa työllisyysuuntaviivoissa ei juurikaan aseteta määrällisiä tavoitteita. Niissä viitataan vain EU:n kolmeen yleis-tavoitteeseen, joiden pohjalta jäsenvaltioiden on tarkoitus asettaa omat tavoitteensa. Yleistavoitteet ovat seuraavat:

— 20–64-vuotiaiden naisten ja miesten työllisyysaste nostetaan 75 prosenttiin.

— Koulunkäynnin keskeyttämisaste pudotetaan 10 prosenttiin ja korkea-asteen tai vastaavan koulutuksen suorittaneiden osuus 30–34-vuotiaiden ikäryhmässä nostetaan 40 prosenttiin.

⁽¹⁾ ETSK:n 31. toukokuuta 2005 antama lausunto ”Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikkojen suuntaviivoista (EY:n perustamissopimuksen 128 artiklan nojalla)”, KOM(2005) 141 lopullinen – 2005/0057 CNS, esittelijä: Henri Malosse (EUVL C 286, 17.11.2005) ja 13. helmikuuta 2008 antama lausunto ”Ehdotus: neuvoston päätös jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoista (EY:n perustamissopimuksen 128 artiklan nojalla) KOM(2007) 803 lopullinen/2 (V osa) – 2007/0300 CNS”, esittelijä: Wolfgang Greif (EUVL C 162, 25.6.2008, s. 92).

⁽²⁾ EYVL C 128, 18.5.2010, s. 3.

⁽³⁾ Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus Cedefop, 2010, *Skills supply and demand in Europe: medium-term forecast up to 2020* (Osaamisen tarjonta ja kysyntä Euroopassa: keskipitkän aikavälin ennuste vuoteen 2020), s. 35.

— Kansallisten köyhyysrajojen alapuolella elävien EU:n kansalaisten määrää vähennetään 25 prosenttia, jolloin 20 miljoonaa ihmistä pääsisi köyhyydestä.

3.2.1 ETSK:n mielestä tämä heikentää unionitason lähestymistapaa tuntuvasti, ja komitea epäilee, onnistutaanko sitoutumista yhteisten tavoitteiden saavuttamiseen lisäämään siirtämällä konkreettisten työllisyyspoliittisten tavoitteiden muotoilu lähes yksinomaan jäsenvaltioitasolle.

3.3 ETSK ei täysin ymmärrä tällaista pidättyvyyttä unionitason tavoitteiden muotoilussa. Vuoden 2010 jälkeisestä strategiasta käydystä keskustelusta komitea kehotti pitämään kiinni nykyisen strategian yhteisistä tavoitteista mutta muotoilemaan myös niitä pidemmälle meneviä kunnianhimoisia tavoitteita yksittäisten jäsenvaltioiden lähtökohdat huomioon ottaen ⁽⁴⁾.

3.3.1 Tätä silmällä pitäen ETSK on myös useissa lausunnoissaan tehnyt ehdotuksia työllisyysuuntaviivojen täydentämisestä mitattavien tavoittein. Ehdotetut tavoitteet koskevat muun muassa sukupuolten tasa-arvoa, nuorten työllisyyttä, sosiaaliturvaan heikkojen työsuhteiden torjuntaa, köyhyyden torjuntaa (työssä käyvien köyhyys mukaan luettuna) ja vammaisten työllisyyttä ⁽⁵⁾.

3.4 Euroopan työllisyysstrategian kantaviin rakenteisiin ovat tähän asti kuuluneet sellaiset mielekkäät tavoitteet kuin pitkäaikaistyöttömien saaminen takaisin työmarkkinoille, työ- tai koulutuspaikan tarjoaminen nuorille nopeasti, asianmukaisten hoitopaikkojen luominen työ- ja perhe-elämän yhteensovittamiseksi sekä naisten ja miesten välisten tuloerojen vähentäminen. ETSK:n mielestä nämä tavoitteet on säilytettävä, ja niitä on tarvittaessa vahvistettava.

3.5 ETSK kritisoi sitä, että ehdotetuissa työllisyysuuntaviivoissa kiinnitetään kaiken kaikkiaan liian vähän huomiota tasa-arvopolitiikkaan tai naisten aseman parantamiseen. Jos köyhyysriskiä halutaan Euroopassa todella vähentää, on asetettava määrätietoisia tavoitteita ja käynnistettävä aloitteita sukupuolistereotyyppien, työmarkkinoilla tapahtuvan syrjinnän, naisten ja

miesten tuloerojen rakenteellisten syiden sekä sellaisten tekijöiden poistamiseksi, jotka estävät naisten pääsyn tiettyihin ammatteihin ja rajoittavat naisten yrittäjyyttä ⁽⁶⁾. Ehdotetut suuntaviivat eivät juurikaan edistä asiaa.

4. Konkreettisia huomioita ja ehdotuksia neljän työllisyysuuntaviivan täydentämiseksi

4.1 Suuntaviiva 7: Työvoimaosuuden nostaminen ja rakenneyöttömyyden vähentäminen

4.1.1 Yleisesti ottaen ETSK tukee EU:n tavoitetta nostaa 20–64-vuotiaiden naisten ja miesten työllisyysaste 75 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä. Tavoite on erittäin kunnianhimoinen, sillä tavoiteltu kokonaistyöllisyysaste on asetettu aiempaa korkeammaksi ja lisäksi ikäryhmästä on (tähänastisista tavoitteista poiketen) jätetty pois 15–19-vuotiaat. ETSK kysyykin, miksi nuoria työntekijöitä ei enää oteta huomioon kokonaistyöllisyysastetta laskettaessa.

4.1.2 Lisäksi ETSK toteaa, että nykyisen ennätystyöttömyyden vallitessa, kun työttömiä on lähes 24 miljoonaa, työmarkkinoiden ongelmana ei ole yleinen työvoimapula vaan se, että muutamissa jäsenvaltioissa on pulaa pätevistä työvoimasta ja että työpaikoista on valtava puute. Jotta voitaisiin siis lisätä osallistumista työmarkkinoille ja edistää työpaikkojen luomista, olisi pohdittava myös älykkäitä toimia ja työmuotoja työn jakamiseksi nykyistä paremmin.

4.1.3 Nimenomaan EU:n erittäin korkean työttömyysasteen vuoksi politiikassa ei saa keskittyä pelkästään työntekijöiden työllistyvyyden parantamiseen. Pikemminkin painopisteen on vastaisuudessa oltava entistä vahvemmin kauaskantoisissa tutkimus- ja kehitystoiminta-, koulutus-, perusrakenne-, terveydenhuolto- ja sosiaalipalveluinvestoinneissa, jotta voidaan luoda työpaikkoja ja hyödyntää työllisyyspotentiaali tehokkaasti.

4.1.4 ETSK on tässä yhteydessä myös huolissaan siitä, että uusissa suuntaviivoissa ei enää aseteta tavoitteeksi (entisissä suuntaviivoissa keskeistä) täystyöllisyyttä vaan puhutaan ainoastaan rakennetyöttömyyden poistamisesta ja ”toimettomuuden” vähentämisestä. ETSK katsoo, että kyseinen suuntaviiva tulisi joka tapauksessa tarkistaa siten, että siinä suuntaudutaan jälleen täystyöllisyyteen.

4.1.5 Jotta juuri kriisin vallitessa voidaan mahdollisuuksien mukaan välttyä siltä, että työnhakijoiden määrä kasvaa entisestään, ja estää työttömyyden rakenteellistuminen, uusien yhdennettyjen suuntaviivojen on kokonaisuutena tarjottava tasapainoinen makrotalouspolitiikan yhdistelmä, jossa yhdistyvät tarjontaja kysyntäsuuntautunut talouspolitiikka.

⁽⁴⁾ EYVL C 128, 18.5.2010, s. 3.

⁽⁵⁾ Ks. seuraavat ETSK:n lausunnot:

30. syyskuuta 2009 annettu lausunto ”Työnteko ja köyhyys: kohti välttämätöntä laaja-alaista lähestymistapaa”, esittelijä Nicole Prud’homme (EUVL C 318, 23.12.2009, s. 52)

1. lokakuuta 2009 annettu lausunto ”Sukupuolten tasa-arvon, talouskasvun ja työllisyysasteen yhteys”, esittelijä: Béatrice Ouin (EUVL C 318, 23.12.2009, s. 15)

1. lokakuuta 2009 annettu lausunto ”Komission tiedonanto neuvostolle, Euroopan parlamentille, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – EU:n nuorisstrategia – Satsataan nuorten vaikutusmahdollisuuksiin – Uudistetulla avoimella koordinoituneella menetelmällä kiinni nuorison haasteisiin ja mahdollisuuksiin”, KOM(2009) 200 lopullinen, esittelijä: Ionuț Sibian (EUVL C 318, 23.12.2009, s. 113).

⁽⁶⁾ ETSK:n 29. syyskuuta 2005 antama lausunto ”Naisten köyhyys Euroopassa”, esittelijä: Brenda King (EUVL C 24, 31.1.2006) ja 12. heinäkuuta 2007 antama lausunto ”Ensisijaisten ryhmien työllistäminen (Lissabonin strategia)”, esittelijä: Wolfgang Greif (EUVL C 256, 27.10.2007). Ks. myös komission tasa-arvokertomus KOM(2009) 694 lopullinen.

4.1.5.1 ETSK:n mielestä esitetyt suuntaviivat kokonaisuudessaan ja etenkin tarkasteltavana oleva suuntaviiva 7 eivät kuitenkaan takaa tällaista yhdistelmää. Työmarkkinoita koskevissa poliittisissa suosituksissa painotetaan aivan liikaa tarjontapuolta (avainsana: työllistävyyden parantaminen). Suosituksia onkin syytä tasapainottaa siten, että kiinnitetään nykyistä enemmän huomiota älykkääseen työvoiman kysyntään käsittelevään politiikkaan, jolla edistetään tulevaa kasvua ja innovointia sekä työpaikkojen luomista.

4.1.6 Asiakirjassa olisi myös todettava, että työmarkkinoiden vakauttamiseksi tarvittavan kasvun elpyminen on turvattava ennen kaikkea sisäistä kysyntää vahvistamalla (yksityisin ja julkisin investoinnin). Lisäksi on tehtävä selväksi, ettei talouselvytystoimia eikä työllisyyden turvaamiseen tähtääviä investointeja saa lopettaa liian aikaisin, jottei työttömyys pahene entisestään. ETSK:n mielestä ns. irtaantumisstrategia tai (talouspolitiikan laajoissa suuntaviivoissa esitetyt) vakauttamissuunnitelmat ovat hyväksyttävissä vain suhdanteeseen tai työllisyystilanteeseen liittyvin varauksin.

4.1.7 Jäsenvaltioille osoitetusta suosituksesta integroida Eurooppa-neuvoston hyväksymät joustoturvan periaatteet työmarkkinapolitiikkaansa on todettava, ettei kyseisen suuntaviivan yhteydessä mainita mitään siitä, että työn laadun on oltava tasavertainen periaate joustoturvan rinnalla, kuten ETSK on useaan otteeseen vaatinut (7).

4.1.8 ETSK kehottaa niin ikään tekemään selväksi, että työnhakuun tulisi aktivoida ennen kaikkea työvoimahallinnon tarjoamin tehokkain palveluin eikä niinkään työttömyysetuuksiin kytketyin ”kannustimin”. Komitea ehdottaakin, että ensimmäisen kappaleen viimeisen virkkeen lopusta poistetaan seuraava katkelma: ”ja selkeästi esitetyt työttömien oikeudet ja velvollisuudet etsiä aktiivisesti töitä”. Nimenomaan kriisitilanteessa suositukset työttömyysturvaehtoien tiukentamisesta ovat ETSK:n mielestä tarpeellisia.

4.2 Suuntaviiva 8: Työvoimamarkkinoiden tarpeita vastaavan ammattitaitoisen työvoiman kehittäminen, työn laadun ja elinikäisen oppimisen edistäminen

4.2.1 Vaikka komitea on erittäin tyytyväinen siihen, että työn laatu mainitaan edes suuntaviivan otsikossa, se hämmästelee, ettei asiasta anneta konkreettisia ohjeita (esimerkiksi työterveyshuollon, toimeentulon turvaavan palkan, työaikajärjestelyjen, liian pitkien työaikojen välttämisen sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisen osalta). Komitea olisi myös odottanut, että työpaikkojen laatua koskeva vaatimus olisi liitetty nykyistä tiiviimmin joustoturvastrategiaan ja samalla olisi korostettu sekä sisäisen että ulkoisen joustoturvan merkitystä, sillä nimenomaan

joustavat sisäiset työmarkkinat ovat osoittautuneet kriisitilanteessa erittäin toimiviksi.

4.2.2 Koska ehdotettu suuntaviiva on sisällöltään pitkälti päällekkäinen suuntaviivan 9 kanssa, olisi tosissaan harkittava näiden suuntaviivojen yhdistämistä. Näin voitaisiin välttää päällekkäisyydet. Sen sijaan säädökseen olisi lisättävä erillinen työn laadun parantamista koskeva suuntaviiva.

4.2.2.1 ETSK on useaan otteeseen todennut, että työllisyyskasvun laadullisella ulottuvuudella on erityinen merkitys nimenomaan silloin, kun työllisyysasteiden parantamiseksi asetetaan määrällisiä tavoitteita, sillä työllisyys hinnalla millä hyvänsä (epävarmat työsuhteet, työssä käyvien köyhyys jne.) ei voi olla ratkaisu.

4.2.3 ETSK kehottaa jälleen kerran ottamaan uudestaan käyttöön myös ne laadulliset työllisyystavoitteet, jotka on viime vuosina pitkälti unohdettu Lissabonin strategiaa tarkistettaessa (avainsana: Laekenin indikaattorit laadukkaiden työpaikkojen luomisen mittaamiseksi) (8).

4.2.4 Tässä yhteydessä ETSK ehdottaa myös, että vastaluotuja työpaikkoja tarkastellaan järjestelmällisesti laatu- ja työolosuhteiden osalta. Euroopan työmarkkinaosapuolten yhdessä määrittelemiin Euroopan työmarkkinoiden haasteisiin (9). Niihin kuuluu muun muassa se, että työolainsäädännön avulla on edistettävä vakaita sopimuksia ja että työntekijöitä ei saa sulkea asianmukaisten suojelusäätöjen ja työsuhteturvan ulkopuolelle riippumatta siitä, minkälaisen sopimuksen he ovat tehneet.

4.3 Suuntaviiva 9: Koulutusjärjestelmien tulosten parantaminen kaikilla tasoilla ja korkea-asteen koulutukseen osallistumisen lisääminen

4.3.1 ETSK katsoo, että hyvien työpaikkojen luomiseen tähtäävä politiikka, johon sisältyy myös kunnianhimoisia yleissivistävää ja ammatillista perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta sekä elinikäistä oppimista koskevia tavoitteita, edistää huomattavasti kasvua ja parantaa tuottavuutta. Siksi ETSK pitää asian priorisointia erittäin myönteisenä ja merkittävänä.

4.3.2 Edeltävän suuntaviivan tapaan myös suuntaviivan 9 yhteydessä viitataan indikaattoriin, joka koskee sellaisia nuoria, jotka uhkaavat jäädä työmarkkinoiden ulkopuolelle. Jotta työttömien ja ilman perus- tai ammattikoulutusta jäävien nuorten määrä vähenee, jäsenvaltioiden on toteutettava kohdennettuja toimia koulunkäynnin keskeyttämisen ehkäisemiseksi. ETSK:n mielestä tämä keskeinen näkökohta olisi tuotava selvemmin esiin esimerkiksi pitämällä kiinni seuraavista kunnianhimoisista tavoitteista:

(7) ETSK:n 22. huhtikuuta 2008 antama lausunto ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle – Päämääränä yhteiset joustoturvaperiaatteet: Uusia ja parempia työpaikkoja jouston ja turvan avulla”, KOM(2007) 359 lopullinen, esittelijä: Thomas Janson, apulaisittelijä: Christian Ardhe (EUVL C 211, 19.8.2008) ja 4. marraskuuta 2009 antama lausunto ”Vuoden 2010 jälkeinen Lissabonin strategia”, yleisesittelijä: Wolfgang Greif, CESE 1722/2009, kohta 3.4.3.

(8) EYVL C 128, 18.5.2010, s. 3.

(9) *Key challenges facing European labour markets: Joint analysis of European Social Partners* (Euroopan työmarkkinoiden keskeiset haasteet: Euroopan työmarkkinaosapuolten yhteinen analyysi), 2007, s. 61–62.

- nuorisotyöttömyyden vähentäminen ainakin 50 prosentilla
- enintään neljän kuukauden määräaika työtä tai oppisopimuspaikkaa etsivien nuorten aktivoimiseksi.

4.3.3 ETSK muistuttaa, että Eurooppa 2020 -strategian mukaisen 75 prosentin työllisyysasteen saavuttaminen edellyttää myös asianmukaisia työllisyyspoliittisia toimia vammaisten työllistämiseksi, sillä heidän osuutensa työikäisestä väestöstä on 16 prosenttia. Komitea onkin tyytyväinen siihen, että tämä väestöryhmä otetaan nimenomaisesti huomioon suuntaviivoissa 7 ja 10. Lisäksi komitea pitäisi tervetulleena sitä, että suuntaviivassa 9 käsiteltäisiin myös vammaisille tarkoitettua perus-, jatko- ja täydennyskoulutusta.

4.4 Suuntaviiva 10: Sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden torjuminen

4.4.1 ETSK on erittäin tyytyväinen siihen, että ”sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden torjuminen” muodostaa oman suuntaviivansa. Komitea katsoo, että tämä antaa vahvistuksen sen useaan otteeseen esittämälle näkemykselle, jonka mukaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunta vaatii yhteisiä toimia, koska sosiaalinen eriarvoisuus Euroopassa lisääntyy. Tarkoitusta varten tarvitaan koko joukko kohderyhmäkohtaisia toimenpiteitä. ETSK:n mielestä suuntaviivassa olisi korostettava nykyistä voimakkaammin erityisesti lasten ja nuorten köyhyysriskin pienentämistä ja asetettava sitä koskevia konkreettisia tavoitteita.

4.4.2 Köyhyysriskin pienentämiseksi tarvitaan joukko vankkoja ja luotettavia indikaattoreita, joilla voidaan mitata ja seurata edistymistä. ETSK ajaa sitä, ettei yleisesti käytettyä köyhyysriskiastetta kyseenalaisteta suhteellisena köyhyyden indikaattorina. Komitean mielestä on järkevää kehittää lisäksi muitakin indikaattoreita, joilla mitataan esimerkiksi tulojen ja ostovoiman suhdetta sekä tulojen keskittymistä (Gini-kerroin). Tämä ei kuitenkaan saa missään tapauksessa vesittää keskeisen tavoitteen saavuttamista.

4.4.3 ETSK suhtautuu myönteisesti jäsenvaltioille esitettyyn suositukseen, jonka mukaan niiden olisi köyhyyden vähentämiseksi keskityttävä edistämään täysipainoista osallistumista yhteiskunnan ja talouden toimintaan ja pyrittävä laajentamaan työllistymismahdollisuuksia.

4.4.3.1 ETSK yhtyy tässä yhteydessä komission teettämän tuoreen tutkimuksen päätelmiin, joiden mukaan köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnassa on asetettava etusijalle myös toimet työssä käyvien köyhyyden ehkäisemiseksi⁽¹⁰⁾. Komitea ehdottaa toimeentulon turvaavien palkkojen takaamista ja näin ollen myös matalapalkka-alojen kasvun torjumista. Tähän kuuluvat myös seuraavat toimet:

- Vähennetään epävarmoja työsuhteita pysyvien, sosiaaliturvan takaavien työsuhteiden tieltä.
- Huolehditaan koulutuksen ja työelämän välisten siirtymien aikaisesta sosiaalisesta suojelusta.
- Edistetään aktiivisen työmarkkinapolitiikan mukaisia tehokkaita toimintamalleja ennen kaikkea niiden kouluttamiseksi ja työllistämiseksi, jotka ovat puutteellisen koulutuksen vuoksi jääneet työmarkkinoiden ulkopuolelle.
- Asetetaan etusijalle nuorisotyöttömyyden torjunta ja työelämästä syrjäytyneiden osallistaminen.

4.4.3.2 Kaikki edellä mainitut näkökohdat olisi sisällytettävä suuntaviivaan 10 tai niitä olisi korostettava nykyistä voimakkaammin. ETSK toistaa tässä yhteydessä äskettäin tekemänsä ehdotuksen vähimmäistuloa ja korvaavia tuloja koskevien järjestelmien tavoitteista.

4.4.4 Köyhyyden torjunta edellyttää myös köyhyydelle suhteettoman alttiisiin väestöryhmiin (yksinhuoltajainaisiin, maahanmuuttajataustaisiin ja pientä eläkettä saaviin iäkkäisiin ihmisiin sekä vammaisiin) kohdennettavia työllisyys- ja koulutuspoliittisia toimia. Olisi ollut suotavaa, että suuntaviivoissa olisi otettu asiaan selkeämmin kantaa ja asetettu selvempiä tavoitteita näiden ryhmien integroimiseksi yhteiskuntaan ja työmarkkinoille.

4.4.5 ETSK panee tyytyväisenä merkille, että osuus- ja yhteisötalouden arvokas rooli mainitaan sekä työpaikkojen luomisen ja työllisyyden turvaamisen että köyhyyden torjunnan yhteydessä ja että jäsenvaltioita nimenomaisesti kehoitetaan edistämään osuus- ja yhteisötaloutta aktiivisesti. Tämä vastaa ETSK:n vaatimusta siitä, että etenkin osuus- ja yhteisötalouden tarjoamat mahdollisuudet luoda työpaikkoja sosiaalipalveluiden alalla on hyödynnettävä täysin.

Bryssel 27. toukokuuta 2010

*Euroopan talous- ja sosiaalikomitean
puheenjohtaja*
Mario SEPI

⁽¹⁰⁾ *Working poor in Europe*, Euroopan elin- ja työolojen kehittämistätiön Eurofoundin tutkimus, 2010.

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Käsittelyssä hylättiin seuraava muutosehdotus, joka sai äänestyksessä tuekseen vähintään neljänneksen annetuista äänistä:

Kohta 4.2.2

Muutetaan seuraavasti:

"Koska ehdotettu suuntaviiva on sisällöltään pitkälti päällekkäinen suuntaviivan 9 kanssa, olisi tosissaan harkittava näiden suuntaviivojen yhdistämistä. Näin voitaisiin välttää päällekkäisyydet. Sen sijaan säädökseen olisi ~~sisällytävä~~ lisättävä erillinen joustoturva ~~työn laadun parantamista~~ koskeva suuntaviiva, johon sisältyy muun muassa työn laatu."

Perustelu

Itsestään selvä.

Äänestystulos

Puolesta:	58
Vastaa:	73
Pidättyi äänestämästä:	2
